

Austatud lugeja!

Juridica toimetuskolleegiumisse kuulumine on mulle suur au ja üldiselt mitte eriti koormav ülesanne, kui tegevtoimetaja Katrin Prükk toimetajaveergude kirjutamist aeg-ajalt ei delegeeriks. Sellekohase korralduse saamisel on ilmselt mõistetavalt esimesed enesekaitseks küsimused, et miks mina ja miks nüüd.

Sain vastuseks, et ehk oleks mul asjakohane nendes saatesõnades põgusalt käsitleda Margus Kähri artikli problemaatikat. Püüan seda teha, kuid luban endale magustoiduna ka mõned selle temaatika välised read.

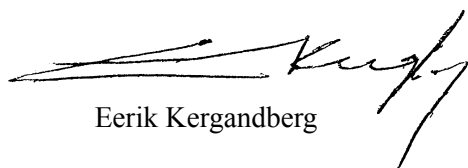
Minu arvates kuulub tõendamiskeeldude problemaatika nende menetlusõiguse iseenesest igivanade (jah – kahjuks küll!) teemade hulka, mis ei ole Eestis seni pakkunud piisavat uurimishuvi. Seetõttu on M. Kähri initsiatiiv igati tervitatav. Iseküsimus on, kuidas ja millises suunas võiks kõnealuses vallas edasi liikuda. Väike kahtlus on esmalt selles, kas selle valdkonna korrastamisel on planeeritud ja täiesti sihiteadlik liikumine üldse võimalik. Pean siinjuures silmas, et näiteks isegi Saksamaal on vähemalt süüteomenetluses tõendamiskeeldude süsteem vägagi kaasuspõhiselt välja kujunenud. Arvan siiski, et nii mõndagi oleks võimalik teha siin ja praegu ka analüütilise tööga. Minu jaoks vägagi intrigeeriv ja huvipakkuv on ka küsimus sellest, kas ja kui võrd ühe kohtumenetluse haru tõendit (või selle kasutamise keeldu) on võimalik kasutada kohtumenetluse teises harus (M. Kähri käsitleb ka seda küsimust). Ma ei ole päris kindel selles, kas meie praktikute jaoks on iseenesest mõistetav, et Euroopa Inimõiguste Kohtu haardeulatuses tehakse selget vahet tõendi kogumise keelu ja tõendi kasutamise keelu vahel (kui kasutada mõnevõrra lihtsustatud liigitust) ning et üldjuhul ei pruugi kogumiskeelu rikkumisele järgneda kasutamiskeeldu. Ja veel: minu teada ainus menetlusõiguslik norm Eesti õiguses, mis otsesõnu välistab kogumiskeelu (ka väikseima) rikkumisega saadud tõendi kasutamise, on kriminaalmenetluse seadustiku § 111.

Magustoit ehk siis Juridica selle numbri ülejäänud artikleid põgusalt lehitsedes rõõmustab kõigepealt kahju teema aktualiseerumine mitte üksnes kohtupraktikas (vt nt Riigikohtu lahend asjas 3-1-1-60-07), vaid ka teadusliku uurimisteemana. Sellesse rubriiki kuuluvad Iko Nõmme ja Karin Seina artiklid. Viimati nimetatud artiklit omakorda võiks käsitada omalaadse sillana nende artiklite juurde, mille autorid on Evelyn Tohvri ja Kristjan Ots ning kus kajastatakse kokkuvõtlikult öeldes meid kõiki teavitava ja lõbustava tööstuse õiguslikku problemaatikat. Üks valdkond, kus kõige tõsisemalt võiks kaaluda karistulike kahjuhüvitiste kasutamist, on just isiklike õiguste rikkumine meediatööstuse poolt.

Üle hulga aja on Juridica veergudel võimalik lugeda ka endise kolleegi ja tänase Strasbourg'i kohtu kohtuniku Rait Maruste kirjutist. Teemaks mõistetavalt mitte positivistlik ja konkreetne siseriiklik õigus, vaid inimõiguslikud avarused – sedapuhku võrdsusõigusliku värvinguga.

Lõpuks on mul heameel tõdeda, et mu hea kolleeg Riigikohtust Elina Elkind on tulnud nõupidamissaladuse looriga ümbritsetud kohtunikele delikaatselt appi ja on õiguslikuks diskussiooniks vajalikul määral kajastanud neid tõlgendusemureid, mis ilmsesid tema artiklis käsitletud kohtuotsustes.

Head kaasamõtlemist!

Eerik Kergandberg